



**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XLIII. Casus, quibus cessat obligatio promissionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

na iustitia non licent. Et certè mercedis illius retentio meretricibus est illicitum ad continuationem nefariæ illius turpitudinis, & quædam ipsius, velut mercede dignæ approbatio; vixque potest contingere, quin meretrices, vehementi illius turpitudinis pœnitentiæ spiritu concussæ, hæc illius monimenta non oderint, nec à se amoveant, quæ meretrices illæ, quæ ad Christum conversæ, sanctitatis famâ claruerunt, ne digna quidem censuerunt, quæ pauperibus erogarentur, sed quæ flammis abolerentur.

490 Ad confirmationem respondeo, incertum esse, an Judas Patriarcha ad id se obligatum censuerit. Si tamen censuit, non ideo est verum, quia verum ipse censuit, qui in facto illo graviter peccavit, nisi fortè jure gentium solvere debuerit.

491 Ad 2. dicendum quòd promissio matrimonii facta puellæ ad obtinendam usuram corporis ipsius, jure naturæ prorsus irrita fit, nec promissor ad eam ducendam teneatur vi istius promissionis; sed jure gentium, introducto ex eo quòd boni publici interfit, ne tales filia maneat inupta: ex hoc namque gravissima incommoda sequerentur; ad quæ avertenda, ad eam ducendam promissor ubique à quibuscumque Judicibus compellitur.

492 Ad 3. dicendum promissorem mercedis, pro opere ex se non malo, lege tamen humanâ legitimè prohibito, v. g. pro calceis conficiendis die festo, ad eam solvendam vi istius promissionis non teneri, etiam post eorum confectionem; cæterum calceos ipsos die festo confectos accepto pretio postea vendi posse, cum sint pretio æstimabiles, adeoque esse possint materia contractuum.

493 Ad 4. dicendum quòd licet non omnis promissio illicita, sit invalida, ut constat in promissione prodiga, quæ sæpè fit vitiosè, at non invalidè; necnon in incircumspecta promissione matrimonii, parentibus inconsultis, quæ tamen plerumque inducit obligationem ducendi personam, cui matrimonium est promissum: omnis tamen promissio ob turpem causam ex toto est invalida, ut ostendimus à num. 476. Nec talis fuit promissio Gabaonitis facta ab Israëlitis: quia licet inconsideratè facta fuerit, oraculo Dei non consulto (quod si consulissent, Gabaonitarum simulationem & calliditatem ab eo didicissent) facta tamen non fuit de re sibi hinc & nunc formaliter prohibita: neque enim cognoverunt, ipsos esse de terra, cujus habitatores interfici præceperat Dominus, cumque ipsi fœdus iniri prohibuerat; sed esse crediderunt de terra valde longinqua, quæ ipsis forte non deberetur. Ob fraudem tamen ipsorum à promissione resilire potuissent, nisi eam jurejurando firmassent; sed, cognitâ fraude, dixerunt: *Juravimus illis in nomine Domini Dei Israël, & idcirco non possumus eos contingere.*

Superest inquirendum cui facienda sit restitutio mercedis pro opere per se malo acceptæ?

Respondeo juxta L. *Lucius ff. de jure fisco* esse faciendam fisco: sed quia confiscatio pœna est, fisco restituenda non est ante sententiam Judicis. Unde quamdiu per sententiam fisco non adjudicatur, ex natura rei restituenda videretur domino, uti docere primâ facie videtur Augustinus, dum loco citato ait, *Advocatum, qui ex iniquo patrocínio lucrum fecit, debere suscepto suo dicere: Recipe quod mihi, cum tibi malè adesset, dedisti.* Videtur tamen ex Ecclesiæ mente restitui debere in pias causas, sicut in eas Ecclesia applicari jubet res simoniacè acceptas: quia qui dedit eas pro opere turpi, meretur amittere quod dedit (ait S. Thomas 2. 2. q. 62. a. 5. ad 2.) & quia etiam ille qui accepit, contra legem accepit, non debet sibi retinere, sed in pios usus convertere. Vide etiam quod docet q. 37. a. 7. in corp. Saltem Confessarius ecclesiasticas leges de simoniacis imitando, id ipsi salubriter injunget in pœnitentiæ partem.

CAPUT XLIII.

Casus, quibus cessat obligatio promissionis.

Primus est, quando promissarius promissionem, seu ipsius obligationem remittit, seu condonat promissori.

Secundus, dum res promissa promissario nociva fit, vel inutilis, absque culpa promittentis. Quia quod ob gratiam alicujus factum est, non est in ejus dispendium retorquendum. Reg. 61. juris in 6. Si tamen facta fuerit ipsi nociva culpa promissoris, damnum tenebitur compensare.

Tertius, dum promissionis adimpletio promissori facta est impossibilis. Quia ad impossibile nemo tenetur. Si tamen non adimpleverit, dum poterat, & debebat, non liberabitur ab obligatione per hoc quòd tempore intermedio factus fuerit impotens; sed (præterquam quòd ex delicto suo subinde tenebitur de damno) tenebitur implere promissum dum facultas aderit. Neque enim tempore illo intermedio extincta fuit, sed suspensa duntaxat obligatio.

Quartus, quando intervenit talis mutatio ex parte promissoris, vel promissarii, vel rei promissæ, ut promissio, considerata cum circumstantiis omnibus, in quibus facta est, juxta prudens judicium non censeatur facta pro circumstantiis factæ talis mutationis. Sed hoc facilius evenit in promissione gratuita, quam in promissione onerosa; cujus cum arctior sit obligatio, quam gratitæ, per consequens arctior fit interpretatio. Unde facilius in gratuita promissione subintelligi solent aliquæ conditiones, non quales fingit privatus aliquorum intellectus, sed quales ex communi hominum prudentium sensu ines-

se censetur. Hinc promissor, ob notabilem indigentiam ex improvise supervenientem, facilius liberatur ab obligatione solvendi alteri notabilem summam gratuito ipsi promissam, quam si eam ipsi deberet ex contractu oneroso: sicut & ob notabilem meliorationem rei promissæ antè non prævisam; ob improviam etiam abundantiam promissarii, cui propter indigentiam summa aliqua gratuito fuerat promissa.

499 Modificatione tamen, atque explicatione indiget regula, quam plerique adferunt, promissionis obligationem tunc cessare, quoties ita mutatur status rerum, ut si mutatio promissionis tempore prævisa fuisset, promissio facta non fuisset. Fallit enim regula ista, tam in promissionibus, seu votis Deo factis, quam in iis quæ homini fiunt. Siquidem multi castitatem vovent, vel Religionem solemniter profitentur, qui tales postea tentationes patiuntur, & difficultates, quas si prævidissent, voti vel professionis tempore, non vovisent. Non idèò tamen cessat obligatio voti ipsorum. Quia potuerunt & debuerunt prævidere quid postea difficultatis supervenire posset in executione promissionis. Debuerant namque sedisse priùs, & computasse sumptus, qui ad talem turrim ædificandam sufficere possent, uti Salvator monet: & ratio ipsa dicitur votum rei tam arduæ id exigere. Si ergo hanc præscientiam & providentiam non adhibuerint, & defectu ipsius difficultates illas non præviderint, sibi metipsis debent imputare, & interim media convenientia adhibere, ad hoc ut promissionem Deo factam valeant adimplere.

500 In promissionibus etiam, quas homo homini facit, non solum onerosis, sed etiam gratuitis, certum est nos ad multa teneri, quæ non voluissimus promittere, si hæc & illa prævidissemus, quæ nos à promittendo revocassent. Et ratio horum omnium est, quia obligatio promissionis, uti & aliorum contractuum, desumenda non est ex intentione quæ his vel illis positus fuisset in promittente, vel contrahente; sed ex illa, quæ de facto fuit, dum promisit, vel contraxit, uti sapienter observat Author Supplementi Necessæ tr. 2. de contract. q. 2. dub. 4. Unde (inquit) si is qui promittit, stantibus præsentibus circumstantiis, juxta prudens hominum judicium, censeatur velle se obligare ad præstandum id quod promittit, ad id præstandum tenetur, etiamsi aliquid postea superveniat, quo ab initio cognito non promississet. Aliud esset, si factæ promissioni superveniret notabilis mutatio rei promissæ, quæ ab initio non potuisset prævideri; ad quam proinde se extendere non potuisset consensus promittentis: ut si quis promississet matrimonium puellæ sanæ & bonæ famæ; postea verò contingeret eam fieri leprosam, vel meretricem. Isto namque casu cessaret obligatio promissionis, etiam juramento

firmatæ, prout habetur cap. *quemadmodum* 25. de jurejurando.

CAPUT XLIV.

Donatio, ejusque divisio, & persona qua donare possunt.

Donatio est liberalis rei alicujus datio, 501 Primò alia est purè liberalis, quæ in donante nullam, ne gratitudinis quidem obligationem præsupponit. Alia remuneratoria, quæ nullam quidem præsupponit obligationem justitiæ; benè gratitudinis, & dicitur donatio antidoralis, quæ ex gratitudine compensantur beneficia, officia, obsequia, &c. accepta à donatario.

Secundò, alia est donatio realis, alia verbalis. Realis, est quæ fit cum reali traditione doni: verbalis, quæ absque reali traditione. Prior parit jus in re, transfertque dominium à donante in donatarium: posterior tantum parit jus ad rem: quamvis enim sit translativa domini, illudque de facto transferret, nisi traditionem ad hoc jura requirerent (in quo donatio verbalis differt à promissione) secundum jura tamen illud de facto non transfert, quamdiu traditio non sequitur.

Tertiò, alia est donatio inter vivos, quæ 502 donator vult rem donatam se vivo fieri alterius: alia donatio causâ mortis, quæ donator solum post mortem suam vult rem donatam fieri alterius. Quartò denique, alia absoluta, conditionata alia.

Sicut ad promissionis, sic ad donationis 504 validitatem requiritur donatarii acceptatio, saltem implicita, ita ut invalida sit donatio à donatario non solum repudiata, verum etiam non acceptata: cum utraque sit contractus, ad eam proinde necessarius sit utriusque partis consensus.

Acceptata verò revocari nequit pro libitu 505 donatoris, regulariter loquendo, etiam si res donata nondum sit tradita. Quatuor tamen de causis revocari potest à donatore (non ab hæredibus) juxta finale de donationibus: 1.º *propter ingratitudinem ejus, in quem liberalitas est collata.* 2.º *si forte in donatorem impias manus injecerit.* 3.º *si ei atroces injurias irrogarit.* 4.º *si grave rerum suarum damnum, vel vite periculum inferre præsumserit.* Quod tamen ad donatoris (qui hoc tacuit) non extenditur successores, ut dicitur ibidem.

Porrò nemo, nisi rei donatæ dominus, 506 eam nomine suo, & propriâ autoritate donare potest. Cum donatio translativa sit domini, quod non nisi ex consensu domini transferri potest. Nec tamen ad donandum sufficit dominium ligatum, sed liberum requiritur & expeditum. Cujus defectu pupilli, absque consensu tutoris; & minores, absque consensu curatoris, donare non possunt; & multò minus Religiosi, absque consensu